

JACOBI GOTHOFREDI.

ſciti Eximii,

OPERA JURIDICA

MINORA,

SIVE

LIBELLI, TRACTATUS,

ORATIONES, & OPUSCULA

RARIORA & PRAESTANTIORA,

Quibus continentur

Selectae, non modo in Jure,

Sed & omni Antiquitate Romana, & Graeca, Jus Antiquum
inluſtrante, materiae.

Omnia ab innumeris mendis purgata; cum Icone Auctoris, indice
copioſiſſimo et Praefatione

et Catalogo Novae et Antiquae

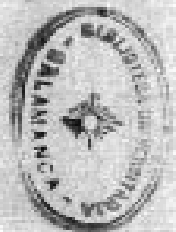
CHRISTIANI HENRICI TROTZ, JCO

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud JOH. ARNOLD. LANGERAK, MDCCXXXIII.

Cam Privilegio Ordinum Hollandiae & West-Frisiae.

Exprimit illa tuos vultus Gothofrede Tabella
Exprimit ingenium, sed tua penna magis.

Nobilissimis, Amplissimis, Clarissimis

VIRIS

CORNELIO VAN BYNKERSHOEK,

CURIAE SUPREMAE, QUAE HOLLANDIAE, ZELANDIAE FRISIAEQUE,
NOMINE, HAERAE BATAVORUM EST, PRAESIDI GRAVISSIMO.

ANTONIO SCHULTINGIO,

ICTO, ET IN INLUSTRI HAC ACADEMIA LUGDUNO BATAVA JURIS
ROMANI AC HODIERNI PROFESSORI DIGNISSIMO, CELEBERRIMO.

**JOANNI ORTWINO
WESTENBERGIO,**

ICTO, ET IN EADEM ACADEMIA JURIS ROMANI AC HODIERNI
PROFESSORI DIGNISSIMO, CELEBERRIMO.

ABRAHAMO WIELING,

ICTO, ET IN ACADEMIA FRANEQUERANA JURIS PRO-
FESSORI CLARISSIMO.

JOHANNI VAN DE WATER,

ICTO, ET IN CURIA TRAJECTINA GRAPHIARIO DEX-
TERRIMO ET PRUDENTISSIMO.

S. P. D.

JOHANNES ARNOLDUS LANGERAK,

Quod felix faustumque sit, Viri amplissimi, ci-
vilis sapientiae instauratores, & conditores sum-
mi, redeunt ad Vos Jacobi Gothofredi, viri
inlustris, aurea opuscula, nova veste donata, novisque
ornamentis exulta, ut vobis comitibus, vobis arbitris,
& amplissimo vestro Senatu circumvallata, eant in se-
cula. Tales, Viri amplissimi, quaerendi mihi erant Jacobo

SERIES OPUSCULORUM.

- 1 JACOBI GOTHOFREDI FONTES IV. JURIS CIVILIS IN UNUM COLLECTI. *Continetur in,*
I. *Explicatio & Historia XII. Tabularum.* II. *Lex Julia & Papia Poppaea, repetitae Praelectionis,*
cum not.
- 2 — — ANIMADVERSIONUM JURIS CIVILIS
Liber.
- 3 — — DE GENOTAPHIO: *deque* DIVERSIS,
SUPER EJUS RELIGIONE, ULPIANI ET MAR-
CIANI SENTENTIS, *Diatriba.*
- 4 — — DISCURSUS HISTORICUS *ad Legem*
Siquis, Cod. ad L. Julianam Majestatis.
- 5 — — DE IMPERIO MARIS, *& de Jure*
Navfragii Colligendi Leges Rhodia.
- 6 — — *Diatriba* 1. DE JURE PRAEEREN-
TIAE, *repetitae Praelectionis,* 2. *de Notis seu Signis*
Praecedentiae, 3. *de Eumatis seu Cantelis in*
Controversiis Praelectioniarum.
- 7 — — *Tractatus Novus & Practicus de SA-*
LARIO, repetitae Praelectionis.
- 8 — — *Oratio I. ULPIANUS: seu de Maje-*
state Principis Romani Legibus soluta.
- 9 — — *Oratio II. JULIANUS: seu, de Arca-*
nis Juliani Imp. Artibus, ad profligandam Religio-
nem Christianam.
- 10 — — *Oratio III. ACHAICA: seu, de Cas-*
sus interitus Reipublicae Achaearum.
- 11 — — LIBANII *Septisimae seu Oratoris Anti-*
ocheni Oratio I. DE PATROCINIS. cum Notis
J. Gothofr.
- 12 — — LIBANII *Sept. seu Oratoris Antioch.*
Oratio II. PRO AGRICOLIS, DE ANGARIS.
cum Not. J. Gothofr.
- 13 — — LIBANII *Sept. seu Oratoris Antioch.*
Oratio III. AD IMPERATOREM, DE
VINCTIS. cum Notis J. Gothofr.
- 14 — — LIBANII *Sept. seu Oratoris Antioch.*
Oratio IV. AD IMPERATOREM, SUAVIO LEGIS,
ADVERSUS INGRIDENTES IN MAGISTRA-
TUM DOMOS. cum Notis J. Gothofr.
- 15 — — LIBANII *Sept. seu Oratoris Antioch.*
Oratio V. AD IMPERATOREM, ADVERSUS AD-
SIDUOS APUD MAGISTRATOS. cum Notis J.
Gothofr.
- 16 — — LIBANII *Antiocheni, PRO TEMPLIS*
GENTILIORUM NON RESCINDENDIS, ad Tiberia-
num Imperat. cum Notis J. Gothofr. NB. Omnes
haec Libanii Orationes, una vel altera exceptis,
a Gothofredo primum sunt editae, haec in
Libanii Operibus inveniantur.
- 17 — — *Dissertatio de MUTATIONE ET AUG-*
MENTO MONETAE AUREAE, ad Expl. Leg. 2.
Codici Justiniani.
- 18 — — DE FUNCTIONE ET AEQUALITATE
IN MUTUO, *ad intestat. utramque Lellianam*
Leg. 2. D. de Rebus Creditis.
- 19 — — DE ELECTIONE MAGISTRA-
TUS INHABILIS, *seu incapax per errorem*
facta, ad Leg. Barbari D. de Officio Praetoris.
- 20 — — DE VELANDIS MULIERIBUS, *DE-*
QUE EXOVIA CAPITIS Dissert. ad D. Pauli Loc. 1.
ad Corinthias.
- 21 — — *Epistola de INTERDICTA CHRIS-*
TIANORUM CUM GENTILIBUS COMMUNIONE, de-
que PONTIFICATU MAXIMO.
- 22 — — DE FAMOSIS LATRONIBUS INVESTI-
GANDIS, *Dissert. ad L. si Barbarorum 13. Cod.*
de Fidejussoribus.
- 23 — — DE NUPTIIS CONSORINORUM:
ubi, Lex Celebrandis 19. Cod. de Nuptiis illustratur.
- 24 — — DE TESTAMENTO TEMPORE PESTIS,
vel a Testatore pestis causa Cuncto: ubi Lex
Casus Majoris 8. Cod. de Testamentis illustratur.
- 25 — — DE PAGANIS, SACRIFICIIS, ET TEM-
PLIS, *ad Tit. X. de Paganis, Libri XVI.*
- 26 — — DE DIVERSIS REGULIS JURIS AN-
TIQUI *Commentarius.*
- 27 — — MANUALE JURIS, *seu PARVA JU-*
RIS MYSTERIA, quibus quatuor sequentia continen-
tur Juris Civilis Romani. I. Historia. II. Biblio-
theca. III. Florilegium Statutarum Juris. IV. Se-
ries Librorum & Titularum in Digestis & in Codice.
- 28 — — VITA & Effigies Auctoris, Praefationes
Et.

JACOBI GOTHOFREDI
JC. VIR. COS.
QUINTO SUPRA LX. AETATIS ANNO DEFUNCTI
EXUVIAE HIC JACENT.
UNAQUE JACENT

QVAE
PATRIAE, ECCLESIAE, ORBI LITERATO
PROXIME DESTINABAT
COMPLURIA;
A VULGI ERRORIBVS,
AB OFFVCIIS NONNVLLORVM,
A PRAEPOSTERA DEMVM QVORVNDAM
AMBITIONE
VINDICATA

DOLENDA JACTVRA
SED NON IDEO LVGENDVS IPSE,
QVI

COELESTI PATRIAE REDDITVS,
COELITVM ALBO ADSRIPTVS,
DEI OPT. MAX. ADSPECTV
PROPRIA NVNC FELICITATE FRVITVR:
QVAM

TOT INTER ANIMI MOERORES, CORPORIS
LANGORES, STUDIORVM LABORES,
NEGOTIORVM MOLEM,
SPEI PLENVS, FIDEI CERTVS, CHRISTI
CHARITATE CIRCVMAMICTVS
ANIMO SEMPER PRAECEPTV VIVVS;
VIVVS ET IPSE SIBI H. T. P.

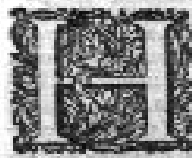
JACOBI GOTHOFREDI JCI, DISCURSUS HISTORICUS,

Ad Legem *Quisquis. Cod. ad L. Julianam Majestatis.*

CAPUT I.

INGRESSUS in sermonem, de JURIS PUBLICI, ejusque causarum Historicarum investigatione.

Publici Juris, ejusque causarum Historicarum cognitio olim in laude erat. Facilius ea tum, quam hodie: Neglectus ejus, pravaque hodie tractandi ratio. Vera ratio, causas ejus & occasiones Historicas tenere: quarum ignorantia omnia turbavit. Eas eruerit hodie operasum, & reprehensio obnoxiam. Nobilium maxime Constitutionum causas ignorari.

HAEC est animo jam dudum meo fixum, quod inter alia Titii Aristonis JCI qui Trajano Imp. floruit, decora, Plinius memorabat, eam publici privatorumque juris peritissimam fuisse: plurimum Antiquitatis tenuisse: quibus ablitam quid quors expectaret, hanc idem servare fuisse: sed & acri magnoque studio Rationis ab origine casibusque primis repetisse, discrevisse, expulisse: Et alio loco, et casus inspectis, sic jura publica ut privata, sic antiqua ut recentia, sic vetera ut assidua tractare. Egregium vero, non Aristonem unius magis olim elegam, quam Catholicum deinceps juris praeceptum: utpote quo JCI partim officium instruitur partim iudicium ad sinceram veri cognitionem dirigitur: illud, ne publici juris notitiam a se alienam putet: istud, ut si genuinam Jurisprudenciam orbitam tenere gestit, Antiquitatem ex abdito eruerit, legitime rationes ab origine casibusque primis impigre repetisse velit.

Fateor equidem ipse, Aristoni, coeterisque ea aetate Juris peritis, publici juris atque Antiquitatis Romanae, Historiaeque notitiam praestabilem magis parabilemque tuasse: utpote quibus in ipsa Republ. Romanae degentibus publici juris illius instar & imago quaedam adhuc observaverunt. Nam ut maxime, veris simul Republ. statu, pedes scilicet quam ea sub unius Imperium venit, vetustioris quoque juris oblitio quaedam & ignorantia indulta fuisset, non omnis tamen indolita fuerat: quin & ejus ipsis juris, quod Republ. uti exigente sive obsoleverat, sive antiquatum fuerat, rationes ab origine casibusque primis repetere de proximo, vel etiam a majoribus natu per vices quosdam traditum, licetive commendatum, accipere in proclivi erat: proclivius certe multo, quam hodie esse possit.

Et quid adeo mirum? cum tot exinde partim saecula in nos deluxerint, partim vero iam adeo illius aevi monumenta superiorum temporum injuria reliqua nobis fecerit, quin & eae, quas reliqua nobis fecit leges, non integre, cum corpus aliquod *Legis quae antiquae*, ad nos pervenerint, verum a capite suo partim divulsas, pri-

cipiis inquam seu praefationibus (quibus etiam causae sive occasiones ferme continebantur) mutilatae, partim vero quae antea cohaeserunt a se invicem distractae, *Legis quae antiquae*, seu Phidiae elypeus aut Isoniae hodie obierat? Denique, quod vel potissimum, cum veteris status illius atque Imperii Romani neque vola, neque vestigium hodie ulpium extet? Inde igitur rudes nos atque imperitos hanc in partem deprehendi saepe haud adeo mirum, excelsiores certe Liberi nos par est.

Dolendum illud modo, Publici juris structura, haud bene multis, libris saltem Romanae Jurisprudenciae, quibus utimur, comprehensas, ab his negligi prius, cum in usum eas nunquam habituris, atque ideo tenendas magis quam tenendas cententibus: atibi vero publici juris studium, neque quidquam ferme magis, usuari, haecera tamen longe aliter tractari, quam oportuerat. Quod utrumque inter hujus aevi, quae coeteroquin felicissimum, meos jure pono, secordiam atque inertiam nostram postulantem prodituros. Etenimvero, priores ita in animam inducere sum oportuit, quamplurima ex eo jure, publico scilicet, praesentibus moribus omnino convenientia, alia vero, si quando, utilissime in usus derivanda, nisi ingenia sua ad rerum antiquarum insolentiam tanquam ad scopulos hebetata, fracta, fateri malletent. Posterorum vero feliciores longe contus fuissent, si ad singularum Constitutionum *Leges quae antiquae* & origines, ducentes historiarum lumine, curam sua assidue assidue. Quod utique necessarium erat: Etenimvero, cum *per publicum* illud sit, quod statum Rei Romanae spectat, singularique utroque juris publici Constitutiones *Leges quae antiquae* ferme sint, imo *Leges quae antiquae*, quas circumstantiarum temporisque necessitas illarumque rei Romanae extiterit, quomodo quaesita sinceram earum cognitionem adsequi speret, qui illius, non dico aevi historiam universam seu *Leges quae antiquae* animo prius complexus fuerit, verum, quod Tertullianus diceret, *Leges quae antiquae* quoque eam recensuerit: casibusque (nam ea demum *Leges quae antiquae*) ex ejusdem Constitutionis momentis colligent, expendent, denique, ut verbo dicam, *Leges quae antiquae* *Leges quae antiquae* distinxerit? Id vero quia haud neque tempore factum est, hinc illic jam impositae, quibus solemnium maxime Constitutionum, quae ad jus publicum spectant, interpretationes sciant: hinc inexplicabilium & inenodabilium quaestionum varagines, unde emergere adeo sedum: hinc temeritarum, velut inter dissidentes, conflictus, e quibus haud facilius sese quisquam quam e tuis Teluris expediat: Nempe, quae leges illae tanquam ad juris perpetui formam pertinencia, attestantur, ac non, quod revera sunt, *Leges quae antiquae* habentur.

Et essent adhuc ea tolerabilia, veris saltem dignum, in tam ardua, tam & ante desolata sepe Historicarum originum causarumque investigatione, nisi justae atque accuratiori inquisitioni interdum quaeplura cernerent, ut in scholis ita & in